

ORG

SEMINARIO + AUDIO-ACCIÓN

Son e Poder

Tecnoloxías sonoras de control social

Por Escoitar.org

SEMINARIO SONORO / A CORUÑA / 05-10 outono, 2009

Imparte: Colectivo Escobar.org

O CONTROL SOCIAL

O termo "Control Social" asóciase a un conxunto de prácticas, actitudes e valores destinados a manter a orde establecida nas sociedades. Unha das súas formas coñecidas é a utilización de medios coactivos ou violentos, pero tamén inclúe formas non especificamente coactivas, como os prexuízos, os valores ou as crenzas; todos eles intanxibles como o aire.

Normas sociais, institucións, leis, xerarquías, medios de represión, indoctrinación, comportamentos xeralmente aceptados, usos e costumes, sancións e unha longa lista de ingredientes, configuran este concepto multiséntico que ten como principal obxectivo o fortalecemento e supervivencia do grupo, no mellor dos casos, ou o dominio e interese, no peor.

Este último é o caso, por exemplo, da propaganda: mensaxes que buscan influír no sistema de valores do cidadán e na súa conduta e que habitualmente artículase a partir dun discurso persuasivo que busca a adhesión do outro a intereses propios. Ás veces utiliza mensaxes verdadeiras, aínda que incompletas, non contrastadas e partidistas, de xeito que non presenten un cadro equilibrado da opinión en cuestión, que é contemplada sempre en forma asimétrica, subxectiva e emocional.

Definido xa o concepto de "Control Social", que en positivo serve á regulación e benestar das sociedades pero que en negativo serve a intereses persoais, estatais ou corporativos, cumprirá falar do tipo de tecnoloxías que se utilizan para lograr esta fin.

Neste seminario centraremos nas chamadas "tecnoloxías de control social" que se serven de son ou música para exercer poder, dominio, control ou para atacar e defenderse, (o caso das armas acústicas).

Está dividido en dúas partes complementarias, a **TEÓRICA**, na que reflexionaremos sobre o papel histórico do son e a música nestes mecanismos de control social, analizando algunhas formas acústicas de sociabilidade, tamén a dificultade material de abordar o estudo dun elemento cuxa esencia é inmaterial (natureza do son), a relación que mantemos con el tendo en conta factores

como a bagaxe cultural, contexto social ou estado psicolóxico de quen escoita. **Estas sesións expóñense como seminarios a porta aberta para participantes e público xeneral. E unha parte PRÁCTICA**, na que propónse escoitar a cidade cos oídos ben abertos, paseando, ideando, discutindo e consensuando micro-accións públicas ou eventos sonoros, prestando atención a estas tecnoloxías de control social que se serven do son, localizando dispositivos sonoros na cidade capaces de exercer poder e control (sen o consentimento da cidadanía): bocinas públicas, sirenas, alarmas, Música Muzak (en grandes superficies comerciais, os lugares públicos...), e finalmente executando audio-accións na rúa (rematarán coa audio-acción final co Macrófono, descrita máis abaixo) que funcionarán no sentido de romper a dominación simbólica do poder, que alerten aos dominados de que poden estar sendo cómplices da súa propia dominación, informar publicamente do poder oculto do son. Son e poder.

"[...] a sociedade soa, xera formas acústicas que constatan e relatan a súa existencia, as súas lóxicas e as súas dinámicas. O son fai as veces de mapa que inconscientemente, ou con pouca consciencia, interpretamos a fin de saber acerca das características psicoxeográficas do territorio no que nos atopamos [...] O son é síntoma, pois, de moitas cousas; entre elas, o control social, do que tamén é axente xa que transmíteo, e con eficacia. As alarmas, os teléfonos, as bocinas dos coches, os indicadores sonoros dos bulldozers, exercen control e violencia. [...] O son, ao rodear e penetrar tanto ao que fala como ao que escoita, adáptase moito menos ás actividades de dominación directa [...]"

José Manuel Berenguer, (Festival de Arte Sonoro Zeppelin, Barcelona).

CONTIDOS DO SEMINARIO

Desenvolvemento do seminario

OBXECTIVOS

O seminario trata de mostrar unha panorámica actual dos diferentes usos, desenvolvementos e implementacións tecnolóxicas baseadas en tecnoloxía sonora cuxa utilización ten como obxectivo exercer control social e poder. Será prioritario proporcionar unha aproximación conceptual ao tema e ilustrar a súa aplicación con experiencias e material audio-visual, analizando o impacto e efectismo destas tecnoloxías ou os seus usos e abusos. Todo iso discutindo e intercambiando experiencias que contribúan á análise do efecto do son na existencia humana e propiciando ferramentas para unha análise crítica sobre este fenómeno. Este tema abordárase desde varias perspectivas: económica, sociolóxica, histórica, artística, filosófica e política. Interesa tamén fomentar a discusión activa en torno a estas novas tecnoloxías aplicadas á práctica artística contemporánea, para iso mostráranse propostas de artistas no panorama internacional.

DESENVOLVEMENTO

O seminario ten unha duración de 5 días en xornadas de tarde. As sesións inclúen desenvolvementos e reflexións teóricas, aspectos prácticos, presentacións de proxectos (en formato audio-visual) e outros elementos multimedia que permitan aos asistentes experimentar a intanxibilidade e esencia inmaterial do son, a un tempo que o seu poder como arma e moldeador de emocións, para iso empregárase in situ algunhas destas tecnoloxías.

No seminario preséntanse algúns documentais, vídeo-accións, longametraxes e programas de TV que analizan o son desde o punto de vista da acústica, o potencial bélico, a percepción psicolóxica e outros aspectos do son que habitualmente permanecen ocultos á opinión pública.

PROGRAMA

1ª SESIÓN (duas horas/aberta a público xeral)

- *O son: o elemento extraño. Aproximación.
- *Son e física.
 - Son e vibración
 - Son e poder

2ª SESIÓN (duas horas/aberta a público xeral)

- *Antropoloxía do Son (Estudos Aurais)
 - Paisaxe Sonora e Auralidade
 - Ruído/Silencio: deseño acústico

3ª SESIÓN (duas horas/aberta a público xeral)

- *Imaxe e son como produtores de cultura.
- *Mutacións culturais mediadas pola tecnoloxía.
- *Visión fronte a oído. Redes.
 - hexemonía histórica do visual
- *Relacións sociais mediadas polo sonoro.
- *Textos, ensaios, estudos, proxectos artísticos.
 - O caso Escoitar.org e o cluster artesanoro.

4ª SESIÓN TEÓRICA (dúas horas)

- *Son e arte.
 - Artistas sonoros armados.
 - As dificultades dos intanxibles
- *O son no cine.
 - O son do demo
 - Son subliminal
- *Proxección de extractos de películas
- *Guerra e paz: armas sónicas
 - Historia (desde a Biblia ata Gds. Guerras)
 - A Nota Marrón
 - A actualidade (LRAD, Hipersonic Sound, ...)

5ª SESIÓN

(AUDIO-ACCIONES NA VÍA PÚBLICA + PASEO SONORO CON MACRÓFONO)

AS MICRO AUDIO-ACCIONES LEVARANSE A CABO NA CIDADE, A PARTIR DO SEGUNDO DÍA DO SEMINARIO E DESPOIS DAS CLASES TEÓRICAS.

A AUDIO-ACCIÓN

SONOSFERA DE A CORUÑA (Paseo sonoro con Macrófono)

O evento **consiste nun paseo sonoro por algún barrio da cidade** (o que interese á organización), levando un micrófono xigante (inchable de 7 metros de lonxitude arrastrado e suxeitado con arneses por varias persoas-participantes do seminario vestidos con monos laranxas-). O “MACRÓFONO” é capaz de capturar o son ambiente da cidade en tempo real, posibilitando a súa gravación e posterior publicación nun mapa sonoro construído despois do paseo e coa posibilidade de incrustalo (embebelo) na páxina oficial do evento (todos os visitantes da web poderán escoitar este paseo sonoro e ver o vídeo do audio-acción).

A duración do paseo será de 30 minutos e serán necesarios os permisos pertinentes para poder transportar un obxecto destas dimensións pola rúa. O obxecto do audio-acción é fomentar e promocionar a escoita e dese xeito chamar a atención sobre o poder do son e a súa utilización como ferramenta de control social.

ESCOITAR.ORG

Bios breves (profesores do seminario)

Chiu Longina

Antropólogo. Estudos de Musicoloxía. Artista sonoro e creador de espazos acústicos. Membro da equipa de produción das propostas sonoras do Festival de Arte Sonora IFI de Pontevedra (Fac. Belas Artes/Pazo da Cultura), membro do colectivo SINSALaudio de Vigo, da Asociación Alg-a e do Centro de Creación Experimental de Cuenca, na Facultad de Belas Artes da Universidade de Castilla La-Mancha. Co-editor dos proxectos en rede Mediateletipos.net e Artesonoro.org. Profesor na Facultade de Belas Artes de Pontevedra, doctorando en arte e membro do Grupo de Investigación DX7 Tracker da Universidade de Vigo. Comisario independente.

Juan-Gil López

Juan-Gil López Rodríguez é Musicólogo. Forma parte dos proxectos Mediateletipos.net e Artesonoro.org. Nos últimos anos desenvolveu diversas investigacións tanto no campo da etnomusicoloxía (música e etnicidade) como no da música contemporánea, traballando en diversos proxectos de investigación de carácter interdisciplinar (relacións entre música e artes plásticas). Actualmente é Doctorando en arte e música e está realizando a súa tese sobre "auralidade", paisaxe sonora e a utilización de sons ambientais na creación sonora contemporánea, tamén dentro do Grupo de Investigación DX7 Tracker da Universidade de Vigo.

Bio Escoitar.org

En catro anos de vida Escoitar.org ofreceu talleres en Córdoba (Festival Eutopía06), Zaragoza (Centro Gohan), Pontevedra (Casa das Campás), Sevilla (Festival Zemos98), Cuenca (Facultade de Belas Artes), Madrid (A Casa Acendida, Matadoiro Centro de Arte, Espazo Menos1 e Medialab-Prado), Xixón (LABORAL Centro de Arte e Ateneo Obreiro da Calzada), Santiago de Compostela (CGAC), Lucena, Córdoba (Festival Sensxperiment), Karlsruhe, Alemaña (ZKM, Zentrum für Kunst und Medientechnologie), Las Palmas de Gran Canaria (Festival Mediafest), Vitoria (Artium, Centro de Arte Contemporánea), Barcelona (Riereta), San Sebastián (Arteleku, Centro de produccion de Arte Contemporánea), A Coruña (Palexco, Outonarte e Escola Superior de Arquitectura) ou Vigo (MARCO). Participou en varios eventos de tintura internacional como o Encontro Iberoamericano de Paisaxe Sonoro (Madrid, 2007 e 2008), as Xornadas Vibra de arte sonoro e experimental do Centro de Cultura Contemporánea (Valencia), o World Forum for Acoustic Ecology (México) o Festival de Arte Sonoro Artesons (Lugo), o Festival Sónar (Barcelona), o AVLAB do Medialab-Prado (Madrid), o Proxecto Arte e Pensamento da UNIA (Sevilla), o Congreso de Arte e Tecnoloxía Artech06 (Pontevedra) o Festival Eutopía07 (Córdoba), as xornadas de conferencias Paseantes, viaxeiros e paisaxes do CGAC (S. de Compostela), as xornadas de conferencias Artes de mediación. Roles dá crítica de arte na era dixital do CGAC (S. de Compostela), Xornadas GIS Libre (Girona), Reconstrución da Fonoteca Nacional de México (México DF) ou as Xornadas de Paisaxes Sonoras no Museo de arte Precolombino e Indíxena (Montevideo, Uruguay). Participou en varias exposicións como Reinicia, na Casa das Campás de Pontevedra, Google Art, or How to Hack Google, no New Museum of Contemporary Art de Nova York, Redes Aurales, no Festival Sónar de Barcelona (como comisarios), Interference Festival (Breda, Holanda), Recursos Propios (Bòlit, Centro de Arte Contemporánea de Girona), Pasado e presente: do propio e do alleo (Laboral Centro de Arte de Xixón) ou Banquete, Nodos e Redes, na LABORAL de Xixón e ZKM de Alemaña. Realizou accións sonoras nalgúns lugares como o CGAC de Santiago de Compostela, o Círculo de Belas Artes de Madrid, o Festival Sensxperiment de Lucena (Córdoba), o Festival Mediafest (Las Palmas de Gran Canaria), a TV de Galicia ou o Festival Zemos98 de Sevilla. Organizou eventos internacionais relacionados coa escucha como o Ciclo de Conferencias Cartografías da Escucha. Son e Lugar ou o Ciclo de Cine sobre a historia social do son Audiovisións, ambos no CGAC. Publicou dous libros: Escoitar.org. Audio-HackLAB e Cartografías da Escucha. Son e lugar, ambos dentro do Proxecto-Edición (CGAC, MARCO e Fundación Luis Seoane), coa colaboración de artistas e teóricos como: Bill Fontana (USA), Carmen Pardo (España), Jean-Paul Thibaud (Francia), John Levack Drever (Gran Bretaña), Brandon LaBelle (Gran Bretaña), Hildegard Westerkamp (Canadá), Llorenç Barber (España), Jose Luis Carles (España), Alog (Noruega), Árbore (España), Durán Vázquez (Galicia-España), Jace Clayton (USA), Jin Hi Kim (Corea), Kassin 2 (Brasil), Larsen (Italy), Pierre Bastien (Francia), Rechenzentrum (Alemaña), Tunng (UK), Pedro López (España), J. Carlos Blancas (España), Francisco López (España), Miguel Alvarez (España), Pedro Jiménez (España), Rubén García (España), Enrique Tomás (España), José Manuel Berenguer (España) e Roc Jiménez (España).

Actualmente traballa en varios proxectos, algúns no ámbito galego, como Fonotopías de Galicia: rexistro de sons en perigo de extinción, apoiado pola Consellería de Cultura e Deporte, Sonic Weapons, proxecto para a análise do son como ferramenta de control social (en Alemaña e Holanda), Festival ZEMOS98 (Sevilla) e Intermediae (Matadoiro, Madrid) e puxo en marcha proxectos similares a Escoitar.org en Madrid (Madridsoundscape.org), Cáceres e México (en colaboración coa Fonoteca Nacional). Foi o representante de España no Aniversario da Arte organizado pola UR, Asociación de Radios Nacionais de Europa.

ESCOITAR.ORG

A que soa Vigo?

Cal é o seu carácter acústico?

Ten esta cidade un perfil sonoro?

Como escoitan Vigo os oídos alleos?

Como escoitan Vigo os oídos alleos?

